

ספרות מקצועית

כיצד תופשים המורים את תהליך הלמידה?

"קסם ההתרחשויות בכיתה עורר בי תמיד פליאה. רגע אחד כולם קשובים, נענים, סקרנים, וברגע שלאחריו ניב-טות אלי עיניים חסרות עניין וקשב", כותבת מרים מבורך בספרה "התודעה הלומדת", המנסה לבחון כיצד תופשים המורים עצמם את תהליך הלמידה, זאת באמצעות התבוננות בהוראתם.

הספר מציג מחקרים המבוססים על צפייה בשיעורים ובמפגשים בפועל בין מורים לתל-

מידים. המהלך המשותף לכל החוקרים היה צילומם במצלמת וידאו וניתוח השיעור. במסגרת זאת, נחקר המודל המנטלי הנור-גע להוראה וללמידה של מורים בתחומים שונים, כמו אמנות חזר-תית, היסטוריה, ביולוגיה וספ-רות, וכן תפישתם של יועצים חינוכיים את הלמידה בשעת הנחייה ובשעת הוראה. הספר מדגיש, בין היתר, את מורכבות

תפקיד המורה כאשר הוא מלמד כמה מקצועות, בד בבד עם תפקידו כמחנך הנאליץ לקבל החלטות רבות בריבזמן כדי לעורר את התלמידים ללמידת התכנים. כמו כן נבדק האם לכל המלמדים הבנות דומות לגבי הלמידה, ומה ייחור-די או משותף לכל מי שעוסק בהוראה.

עורכות הספר מייחסות למחקרים, מעבר לתרומתם התיאורטית, גם משמעויות פרקטיות תוך הצעת מאגר עשיר של אסטרטגיות הוראה ומטרות הוראה, תרומה לפיתוח תוכניות לימודים מותאמות ומתן כלים לפיתוח התהליך הרפלקטיבי המודע של התלמיד ושל המורה.

התודעה הלומדת – הלמידה מבעד לעדשת המצלמה, עורכות: מרים מבורך וגילה רוסרצימט, מאגנס, 2010

אין מודל אחד טוב

התעצמותה של מעורבות ההורים במערכת החינוך בשנים האחרונות מעוררת שאלות מהותיות בנוגע לתפקידה, גבולותיה ואופייה הרצוי. הקו הדק בין מעורבות להת-ערבות נמצא במוקד הדיון, תוך התגברות העימותים בין בתי הספר להורים. הספר "אפשר גם אחרת" מנסה להס-ביר מהו שיתוף הורים טוב, ומציג

מחקר איכותני שנערך בשלושה בתי ספר יסודיים – רעות בגד-רה, מעלות משולם ברחובות ובית הספר האורתודוקסי ברמ-לה – הנחשבים כסיפורי הצלחה בתחום זה. בין ההיבטים המשו-תפים שנמצאו במחקר הוא מקר-מו החשוב של מנהל בית הספר בתהליך הטמעת שיתוף ההורים. מאפיינים משותפים נוספים לבתי הספר הוצגו באמצעות שלושה

מודלים תיאורטיים, אשר מהם נגזרו המלצות שעשויות לסייע לבתי הספר המעוניינים לשתף את ההורים בעשייה החינוכית.

החוקרת, ד"ר יעל פישר, מציינת בספר, כי "מציאת המכנה המשותף להצלחות בבתי ספר אלו או למידה של כל הצלחה כמקרה שעומד לעצמו, עשויות לעזור לבתי הספר המת-לבטים כיצד לשתף את ההורים לגבש לעצמם את דרכם שלהם". לדבריה, מטרתו של הספר אינה להציג "מודל אחד טוב", וכל בית ספר יכול לבחור את הנכון לו לאמץ, אך לזכור כי אם ברצונו להשביח את עבודתו עם ההורים, עליו לבוא ולומר לעצמו ש"אפשר גם אחרת".

אפשר גם אחרת – סיפורי הצלחה של שותפויות הורים בבית הספר, יעל פישר, מכון מופ"ת תש"ע 2010

נגה שביט-רז